

**PLÁN
HOSPODÁRSKEHO
A SOCIÁLNEHO
ROZVOJA**

OBCE LASCOV

AKTUALIZOVANÝ 2014

Preambula

**Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lascov
je vlastníctvom, imaním obce Lascov.**

**Aktualizácia Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lascov je
autorským dielom spoločnosti euroedu, s.r.o.**

**Autorské práva na systém, formu a obsah spracovania a zoradenia
jednotlivých informácií sú vyhradené pre spracovateľa projektu –
spoločnosť euroedu, s.r.o. a sú jej vlastníctvom.**

**Akékoľvek zneužitie autorského práva fyzickou alebo právnickou
osobou, kopírovanie celku, alebo jeho častí, alebo iné zneužitie má za
následok trestnoprávnu zodpovednosť!**

OBEC LASCOV

„Obec Lascov je spoločenstvom občanov, podnikateľov, občianskych a záujmových združení, ktorí chcú pre budúcu generáciu zabezpečiť lepšie životné podmienky podporou rozvoja podnikateľských aktivít s využitím domácich zdrojov.“

Na príprave Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja spolupracovali:

Starosta obce Lascov:	Vladimír KOSTÁR
Odborný tím za obec:	Vladimír KOSTÁR Mária MOLITORISOVÁ PACKOVÁ – zástupca starostu
Za operatívnu skupinu:	Vladimír KOSTÁR Mgr. Dušan EVIN – poslanec
Za pracovnú skupinu:	Milan IVANISKO - poslanec Anna SMETANKOVÁ – poslankyňa
Za riadiacu skupinu:	František HORVAT – poslanec Vlastimil GAMEC – poslanec Mgr. Helena HALEKOVÁ – poslankyňa Mgr. Mária ČORBOVÁ – pracovníčka obecného úradu

Spracovateľ projektu:

euroedu, s.r.o., Hroncova 5, 040 01 Košice

Manažér projektu:	JUDr. Monika Jurčová
Konzultanti:	Ing. Andrea Fottová

OBSAH

ÚVOD	7
1 PLÁN HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA	8
1.1 Účel vzniku Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja pre obec	8
1.2 Aktualizovaný dokument „Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce „Lascov“	8
1.2.1 Štruktúra PHSR	8
1.2.2 Metóda spracovania PHSR	9
1.2.3 Vymedzenie riešeného územia	9
1.2.4 Spracovateľ stratégie	9
ANALYTICKÁ ČASŤ	10
2 SITUAČNÁ ANALÝZA	11
2.1 Konceptné dokumenty súvisiace s rozvojom obce Lascov	11
2.1.1 Dokumenty súvisiace so začlenením obce Lascov do mikroregiónov	11
2.1.1.1 Program rozvoja mikroregiónu Stredná Topľa	11
2.1.1.2 Program rozvoja Záujmového združenia obcí a mikroregiónu Sekčov-Topľa	11
2.1.2 Plán územného rozvoja obce Lascov	11
2.1.3 Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja	11
2.1.4 Stratégia Európa 2020 a Partnerská dohoda SR na roky 2014-2020	12
2.2 Charakteristika obce	13
2.2.1 História obce	13
2.2.2 Symboly obce	13
2.2.2.1 Erb obce	13
2.2.2.2 Vlajka obce	13
2.2.3 Poloha, prírodné podmienky	14
2.2.4 Zaradenie obce v rámci správneho a štatistického členenia	15
2.2.5 Využitie krajiny obce	15
2.2.6 Obyvateľstvo a štruktúra osídlenia	16
2.2.6.1 Vývoj počtu obyvateľov	16
2.2.6.2 Veková štruktúra obyvateľov	17
2.2.6.3 Vzdelanostná štruktúra obyvateľov	17
2.2.6.4 Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti	18
2.2.6.5 Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania	18
2.2.6.6 Bývajúce obyvateľstvo podľa druhu pobytu a pohlavia	18

2.2.6.7	Domový a bytový fond	18
2.3	Občianska vybavenosť	19
2.3.1	Služby	19
2.3.2	Spolky a záujmové organizácie	19
2.3.3	Kultúra a šport	19
2.3.4	Školstvo	20
2.4	Ekonomika	21
2.4.1	Ekonomika obce	21
2.4.2	Štruktúra ekonomických subjektov	21
2.4.3	Poľnohospodárstvo	22
2.4.4	Lesníctvo	22
2.4.5	Priemysel a stavebníctvo	23
2.5	Trh práce	23
2.5.1	Základná charakteristika vývoja nezamestnanosti v obci Lascov	23
2.6	Dopravná a technická infraštruktúra	24
2.6.1	Dopravná infraštruktúra	24
2.6.2	Dopravná obslužnosť	24
2.6.3	Technická infraštruktúra	24
2.7	Životné prostredie a cestovný ruch	25
2.7.1	Ochrana ovzdušia	25
2.7.2	Vodné plochy	25
2.7.3	Ochrana vôd	25
2.7.4	Odpadové hospodárstvo	25
2.7.5	Cestovný ruch	25
3	SWOT ANALÝZA	26
	STRATEGICKÁ ČASŤ	30
4	ŠTRUKTÚRA STRATEGICKEJ ČASŤI	
4.1	Vízia obce	
4.2	Hodnotenie rozvoja obce v rokoch 2006 – 2013 a plnenie PHSR	
4.2.1	Realizované investičné aktivity v rámci plánovaných Opatrení PHSR od roku 2006	
4.2.2	Realizované neinvestičné aktivity v rámci plánovaných Opatrení PHSR od roku 2006	
4.3	Východiská pre aktualizáciu strategickkej časti PHSR na roky 2014-2020	
4.4	Problémové oblasti, priority, ciele, opatrenia a aktivity	
4.4.1	Problémová oblasť ĽUDSKÉ ZDROJE	

- 4.4.2 **Problémová oblasť TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA
A ŽIVOTNÉ PROSTREDIE**
- 4.4.3 **Problémová oblasť EKONOMICKÝ ROZVOJ**
- 5 **ORGANIZAČNÉ ZABEZPEČENIE**
- 5.1 **Manažment Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Lascov**
- 5.2 **Realizácia a financovanie plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja**
- 5.3 **Systémové zdroje financovania**
- 5.4 **Typové projekty naplňujúce Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce**
- 6 **HODNOTENIE A AKTUALIZÁCIA PHSR**
- 6.1 **Hodnotenie realizácie PHSR**
- 6.2 **Aktualizácia PHSR**
- 6.3 **Hodnotenie trvalo udržateľného rozvoja obce**
- 6.4 **Prerokovanie PHSR s poslancami obecného zastupiteľstva**
- ZÁVER**
- PRÍLOHY – Akčné plány na roky 2015, 2016**

ÚVOD

S plánovaním sa stretávame všade okolo nás, plánovať musí každý človek. Plánuje rodina, čo bude robiť cez víkend, kam pôjde na dovolenku, či si kúpi televízor, do ktorej školy pôjdu deti..... S obcou to tiež nie je ináč. Obec vzájomne spolupracuje s miestnymi podnikateľmi, susednými obcami, s neziskovými organizáciami i občanmi na demokratických princípoch, aby mohla lepšie odolávať regionálnym i celospoločenským problémom, rovnako, ako aj jednoduchšie využívať miestne špecifiká. Možností, kam investovať peniaze, svoj čas a energiu je veľa. Táto investícia sa môže prejaviť v podobe väčšej spokojnosti obyvateľov, väčšej návštevnosti obce a jej okolia, vyššej zamestnanosti obyvateľov atď. Plánovanie rozvoja so širokou účasťou miestnych obyvateľov by malo ukázať smer a naznačiť kroky, ktorými sa dá k "ružovej budúcnosti" priblížiť, alebo dokonca dosiahnuť. Dôležité pri zostavovaní takého plánu je zistiť, čo ľudia potrebujú a ešte dôležitejšie je nadchnúť ich k účasti na rozvoji svojej vlastnej obce.

Obec Lascov plánovanie svojho rozvoja deklarovala v roku 2006, kedy bol prijatý prvý dokument Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce. Realizácia aktivít podľa tohto plánu sa osvedčila. Investície a projekty, ktoré obec realizovala boli koordinované a nie náhodilé. Úspešné boli aj projekty a granty, ktoré obec pre svoj rozvoj využila. Pre programovacie obdobie 2014 – 2020 sa obec Lascov rozhodla PHSR aktualizovať v nadväznosti na priority a ciele Stratégie Európa 2020.

Aktualizovaný plán rozvoja obce Lascov je koncepčný dokument, ktorý hodnotí predchádzajúce obdobie z hľadiska naplnenia plánovaných cieľov, popisuje kľúčové javy v obci, hodnotí ich a navrhuje k nim dlhodobé ciele a opatrenia, ich realizácia by mala viesť k pozitívnemu rozvoju daného územia. Plán rozvoja odpovedá na otázku, ako naďalej koordinovať činnosť vo vnútri obce, aby sa dosiahlo riešenie problémov, ktoré sú spoločné pre všetkých obyvateľov obce. Je materiálom, ktorý vychádza zo znalosti daného územia, starostlivo mapuje jeho zdroje a usiluje o dosiahnutie „verejného prospechu“. Zároveň využíva skúsenosti z realizácie pôvodného PHSR, využíva silné stránky a príležitosti a minimalizuje slabé stránky v prospech stanovenia reálnych cieľov. Kľúčovým východiskom pri príprave plánu je skutočnosť, že využitie finančných, materiálnych a ľudských zdrojov je limitované a je potrebné ich užívanie plánovať tak, aby z toho mala obec čo najväčší úžitok. Skúsenosť potvrdila, že šikovným manažmentom sa to dá. Proces plánovania rozvoja pozostáva z radu na seba nadväzujúcich postupných krokov, ktoré odpovedajú na otázku, čo je vlastne tým „verejným prospechom“. Aj z toho dôvodu je potrebné proces plánovania rozvoja obce ponechať čo najviac otvorený verejnosti a usilovať o spoločnú zhodu účastníkov procesu.

1 PLÁN HOSPODÁRSKEHO A SOCIÁLNEHO ROZVOJA

1.1 Účel vzniku Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja pre obec

Skutočnosť, že využitie finančných, materiálnych a ľudských zdrojov je limitované a ich efektívne využitie je potrebné plánovať tak, aby obec z toho mala čo najväčší úžitok, podnietila zástupcov obce Lascov k rozhodnutiu pre spracovanie Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja (ďalej PHSR) obce. Právnym rámcom spracovania PHSR sú ustanovenia zákona č. 503/2001 Z.z. o podpore regionálneho rozvoja v znení ďalších právnych predpisov, z ktorého okrem iného vyplýva aj úloha obce vypracovať, schváliť, pravidelne vyhodnocovať a plniť PHSR.

Zároveň sa pri tvorbe PHSR za účasti všetkých záujmových skupín, ktoré v obci pôsobia, ponúka jedinečnú príležitosť dozvedieť sa čo kto v obci potrebuje.

Obec sa etape tvorby PHSR učila a snažila vytvoriť také podmienky pre naplnenie individuálnych prání všetkých jednotlivcov prostredníctvom ich vlastných schopností, ktoré viedli a vedú k spokojnosti spoluobčanov. Rovnako obec položila základy dobrých podmienok na využívanie miestnych možností a zdrojov k trvalému rozvoju obce. Tieto cenné skúsenosti využíva obec pri tvorbe a schvaľovaní aktualizácie dokumentu PHSR.

1.2 Aktualizovaný dokument „Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce „Lascov“

PHSR obce do roku 2020 je strednodobým plánom pre pokračovanie naštartovaných dlhodobých procesov, ktoré vedú ku zlepšeniu sociálno-ekonomických podmienok života obce. Úzko nadväzuje na PHSR, ktorý obec prijala v roku 2006. Je návodom pre spoločné a individuálne projekty obce, podnikateľského sektora a spolkov, či záujmových organizácií pri spoločnom úsilí o rozvoj obce. Slúži ako podklad pre zdôvodňovanie finančných potrieb pri využívaní štátnych zdrojov a súčasne je potrebnou podmienkou k získaniu dotácií z fondov Európskej únie (EÚ).

PHSR formuluje aktuálne kľúčové problémy obce, jasne definuje strategické ciele, rozvojové priority, opatrenia obce ako celku. Navrhuje rad na seba nadväzujúcich krokov, ktorými sa koordinuje činnosť vo vnútri obce tak, aby sa dosiahlo riešenie problémov v prospech verejnosti.

Je spracovaný v zhode s programovými princípmi Európskej únie, ktoré kladú dôraz na plánovanie a súlad medzi názormi verejnej správy, podnikateľského a občianskeho sektora. PHSR je v súlade s prijatými koncepciami štátu, vyššieho územného celku, stratégiou rozvoja príslušného mikroregiónu, rezortnými stratégiami, záujmami ochrany životného prostredia aj kultúrneho dedičstva.

1.2.1 Štruktúra PHSR

Dokument je zložený z troch hlavných častí. Prvá, analytická časť, obsahuje aktualizovanú súhrnnú situačnú analýzu a SWOT analýzu sledovaného územia. Z druhej, strategickej časti dokumentu už vyplývajú prioritné projektové zámery obce. Tretia, implementačná časť pozostáva z akčného plánu s časovým harmonogramom a návrhom finančného a organizačného zabezpečenia. Členenie dokumentu je naznačené nižšie:

Analytická časť

- Situačná analýza – mapovanie jednotlivých zložiek územia obce
- SWOT analýza – vyhodnotenie obce z hľadiska silných stránok, slabých stránok, príležitostí a ohrozenia

Strategická časť

- Vízia – vymedzenie budúceho dosiahnutého stavu obce
- Hodnotenie – realizované investičné aj neinvestičné aktivity podľa PHSR z roku 2006
- Problémové oblasti – riešené okruhy problémov
- Priority – prioritné rozvojové smery
- Ciele – vymedzujú ciele ideálnymi stavmi, ktoré sa realizáciou stratégie dosiahnu
- Opatrenia – jednotlivé kroky k dosiahnutiu vymedzených cieľov
- Aktivity – špecifikácia spôsobov realizácie opatrení
- Organizačné zaistenie – systém financovania, manažmentu, hodnotenia

Implementačná časť

Prílohy

- Akčný plán obce – návrhy projektov

1.2.2 Metóda spracovania PHSR

PHSR (aj jeho aktualizácia) je spracovaný kombináciou expertnej a komunitnej metódy, kde návrhy častí PHSR boli dopĺňované, pripomienkované verejnosťou s cieľom dosiahnuť maximálnu dohodu o rozvoji obce. Zdrojom informácií boli obecny úrad, Štatistický úrad, Úrad práce sociálnych vecí a rodiny, Katastrálny úrad a ďalší. Spracovatelia vychádzali z poznatkov od manažmentu obce, využili získané iniciatívne návrhy zo stretnutí s riadiacou skupinou a s pracovnou skupinou. PHSR je v súlade s PHSR Prešovského samosprávneho kraja a nadväzuje na Národný plán reforiem.

1.2.3 Vymedzenie riešeného územia

Obec Lascov sa nachádza v okrese Bardejov, na trase medzi mestami Bardejov a Giraltovcie. Katastrálne územie obce Lascov susedí s katastrálnym územím obcí: Marhaň, Brezov, Kalnište, Valkovce, Štefurov.

1.2.4 Spracovateľ stratégie

Aktualizácia PHSR bola spracovaný zamestnancami spoločnosti euroedu, s.r.o. v spolupráci so starostom obce, ako aj s pracovnou a riadiacou skupinou v období od mája 2014 do augusta 2014. Počas procesu vypracovávaní PHSR mali občania možnosť sa k jednotlivým etapám vyjadrovať a pripomienkovať ich.

ANALYTICKÁ ČASŤ

2 SITUAČNÁ ANALÝZA

2.1 KONCEPČNÉ DOKUMENTY SÚVISIACE S ROZVOJOM OBCE LASCOV

2.1.1 Dokumenty súvisiace so začlenením obce Lascov do mikroregiónov

2.1.1.1 Program rozvoja Záujmového združenia obcí a mikroregiónu „Stredná Topľa“

V roku 2003 zakladatelia obcí Andrejova, Šarišské Čierne, Komárov, Hrabovec, Beloveža, Hažlín, Poliakovce, Brezovka, Dubinné, Lipová, Šasova, Ortuťová, Kurima, Kučín, Kožany, Nemcovce, Porúbka, Hankovce, Nižná Voľa, Vyšná Voľa, Brezov, Olšavce založili záujmové združenie pod názvom „Stredná Topľa“. Cieľom záujmového združenia je:

- spoločná ochrana záujmov obcí mikroregiónu „Stredná Topľa a ich obyvateľov
- rozvoj efektivity v samospráve obcí
- iniciovanie a podpora aktivít v oblastiach spoločenských, hospodársky-ekonomických, ekologických, sociálnych, duchovných, kultúrnych, športovo-turistických, výchovne-vzdelávacích, investičných.

2.1.1.2 Program rozvoja Záujmového združenia obcí a mikroregiónu „SEKČOV - TOPLA.“

Mikroregión sa rozprestiera v povodí riek Sekčov a Topľa a je geografický tvorený 30 obcami v okrese Bardejov. Je súčasťou Prešovského samosprávneho kraja.

Obce mikroregiónu: Abrahámovce, Bartošovce, Buclovany, Fričkovce, Hankovce, Harhaj, Hertník, Hervartov, Janovce, Kľušov, Kobyly, Kochanovce, Koprivnica, Lascov, Lukavica, Marhaň, Nižná Voľa, Olšavce, Osikov, Raslavice, Rešov, Richvald, Stulňany, Šiba, Tročany, Vaniškovce, Vyšný Kručov, Vyšná Voľa. Bol založený v roku 2003 týmito obcami pod názvom „SEKČOV - TOPLA.“ a cieľom záujmového združenia obcí je:

- spoločná ochrana záujmov obcí mikroregiónu „Sekčov - Topľa a ich obyvateľov
- rozvoj efektivity v samospráve obcí
- iniciovanie a podpora aktivít v oblastiach spoločenských, hospodársky-ekonomických, ekologických, sociálnych, duchovných, kultúrnych, športovo-turistických, výchovne-vzdelávacích, investičných.

V mikroregióne žije cca 18 500 obyvateľov, sčasti je zastúpený aj rómskym etnikom.

2.1.2 Plán územného rozvoja obce Lascov

Územný plán obce stanovuje urbanistickú koncepciu, rieši prípustné, neprípustné, prípadne podmienené funkčné využitie plôch, ich usporiadanie, určuje základnú reguláciu územia, vymedzuje hranice zastavaného územia. V územnom pláne obce sa vyznačuje hranica súčasne zastavaného územia obce.

Obec Lascov v čase spracovania prvého Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja v roku 2006 nemala vypracovaný územný plán rozvoja obce. Ani v súčasnej dobe obec nemá vypracovaný územný plán rozvoja obce.

2.1.3 Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja

Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja Prešovského samosprávneho kraja je strednodobý dokument, na základe ktorého sa uskutočňuje podpora regionálneho rozvoja na úrovni samosprávneho kraja s dôrazom na sociálno-ekonomickú sféru. Je základným strategickým dokumentom vyjadrujúcim rozvojové potreby a určuje ciele, ktoré chce Prešovský samosprávny kraj dosiahnuť v časovom horizonte rokov 2008 - 2015 a má byť východiskom pre rozvoj kraja pre nasledujúce programovacie obdobie. Materiál spĺňa požiadavky Európskej únie pre príjem pomoci zo štrukturálnych fondov.

Na základe analýzy sociálno-ekonomickej situácie a potenciálu Prešovského kraja, existujúcich rozvojových trendov ako aj kvalifikovaných názorov expertov ho možno charakterizovať ako program cielených opatrení, príp. intervencií, ktoré boli formulované pre smerovanie Prešovského kraja na obdobie 2008-2015.

Podpora rozvoja Prešovského kraja bude sústredená hlavne na oblasti: rozvoj podnikania, cestovného ruchu, tvorba krajiny a protipovodňová ochrana, ochrana a racionálne využívanie vôd, obnoviteľné zdroje energie, manažment odpadového hospodárstva, zvýšenie efektívnosti a účinnosti rozvoja dopravy, využívanie informatizácie, zvýšenie efektívnosti stredného odborného školstva, zníženie dlhodobej nezamestnanosti, redukcia sociálnej exklúzie marginalizovaných rómskych komunít, zlepšenie ponuky sociálnych služieb a sociálno-právnej ochrany a kurately, rozvoj kultúry, šport pre všetkých a regionálny rozvoj.

2.1.4 Stratégia Európa 2020 a Partnerská dohoda SR na roky 2014 – 2020 Národný program reforiem

Analýza rozdielov, potrieb v oblasti rozvoja a potenciálu inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu vyjadrených kľúčovými disparitami a rozvojovými potrebami voči cieľom stratégie Európa 2020 je cieľom Národného programu reforiem.

Dňa 29. júna 2011 Komisia prijala návrh nadchádzajúceho viacročného finančného rámca na obdobie rokov 2014 – 2020: Rozpočet stratégie Európa 2020. Hlavnými charakteristickými znakmi nasledujúceho súboru programov je zjednodušenie realizácie politik, zameranie na výsledky a väčšie využívanie podmienenosti.

Zjednodušenie sa stanovilo ako rozhodujúci cieľ oznámenia o preskúmaní rozpočtu EÚ, programu inteligentnej regulácie a uvedeného oznámenia o nadchádzajúcom viacročnom finančnom rámci. Európsky fond regionálneho rozvoja, Európsky sociálny fond, Kohézny fond, Európsky poľnohospodársky fond pre rozvoj vidieka a budúci Európsky fond námorného a rybného hospodárstva (ďalej len „fondy SSR“) presadzujú vzájomne sa dopĺňajúce ciele politiky a na ich riadení sa podieľajú členské štáty a Komisia. Je preto dôležité maximalizovať účinnosť všetkých štrukturálnych nástrojov z hľadiska realizácie celkových a čiastkových cieľov stanovených v programoch a optimalizovať synergický účinok a efektívnosť rôznych nástrojov. To sa dosiahne prostredníctvom správnych podmienok politického, regulačného a inštitucionálneho rámca pre fondy, zvýšeného dôrazu na výsledky a pokroku v monitorovaní celkových a čiastkových cieľov dohodnutých v programoch, ako aj čo najvyššou harmonizáciou pravidiel realizácie a požiadaviek kontroly.

Na to, aby štrukturálne programy boli schopné poskytovať európsku pridanú hodnotu:

- musia sústrediť podporu na priority EÚ a zároveň
- musia byť koordinované s ostatnými politikami a finančnými nástrojmi EÚ.

Stratégia Európa 2020 poskytuje jednoznačný súbor spoločných cieľov, ktoré zahŕňajú hlavné ciele a hlavné iniciatívy, ako presný rámec na určovanie priorít financovania. Zainteresované strany sa všeobecne zhodujú, pokiaľ ide o úlohu rôznych politik (politika súdržnosti, rozvoj vidieka a politika pre námorné záležitosti a rybné hospodárstvo), na miere prispievania k dosiahnutiu cieľov stratégie Európa 2020.

Dôležitým prvkom reformy politiky súdržnosti EÚ je koncentrácia zdrojov z budúcich fondov EÚ na obmedzené množstvo priorít s jasnými výsledkami. Fondy EÚ je potrebné nasmerovať na financovanie priorít s najväčším potenciálom rastu, viac využívať návratné finančné zdroje a národné financovanie. Z pohľadu Európskej komisie je najúčelnejšie využiť fondy Spoločného strategického rámca EÚ na podporu týchto oblastí:

- podnikateľské prostredie priaznivé pre inovácie,
- infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť,
- rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce,
- trvalo udržateľné a efektívne využívanie prírodných zdrojov,
- moderná a profesionálna verejná správa.

Európska komisia zároveň otvorene identifikovala nasledovné oblasti podpory, ktoré už ďalej neodporúča financovať z prostriedkov EÚ:

- všeobecná školská infraštruktúra,
- infraštruktúra v zdravotníctve,
- miestne komunikácie, údržba ciest, verejné osvetlenie,
- komerčné zariadenia cestovného ruchu (hotely, penzióny, aquaparky).

2.2 CHARAKTERISTIKA OBCE

2.2.1 História obce

Lascov leží v údolí východného prítoku rieky Tople a na Terasse v nadmorskej výške asi 190 metrov nad morom. Celé toplianske údolie leží v Raslavickej brázde, ktorá je súčasťou Ondavskej vrchoviny. Územie patrí do oblasti Nízke Beskydy v provincii Východné Karpaty.

Prvá písomná zmienka o obci je v listine z roku 1370. Obec existovala už skôr, o čom svedčia vykopávky pri neďalekých Hankovciach, a patrila k marhanskému panstvu. Jej názov je odvodený od mena majiteľa Lászö Lazdouch.

V stredoveku obec vlastnili Abovci, neskôr Dessewfyovci (okolo roku 1870).

V roku 1600 bolo v Lascove obývaných 11 domov. Počas prvého sčítania ľudu v roku 1787 bolo v obci 29 domov a 216 obyvateľov.

Obec mala vždy poľnohospodársky charakter.

Do roku 1918 Lascov administratívne patril do Šarišskej župy. Okresným mestom boli do roku 1960 Giraltovce a od uvedeného roku je to Bardejov.

Najstarší zachovaný dom v obci je z roku 1900. Najväčšia výstavba domov sa začala po roku 1945 a trvala od 60.-tych do 80.-tych rokov 20. storočia.

Grécko – katolícky kostol v Lascove bol postavený v roku 1937, budova obecného úradu a základnej školy je z roku 1958 a materská škola bola postavená v roku 1973.

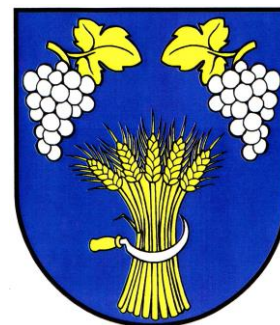
Obec Lascov bola elektrifikovaná v roku 1947.

2.2.2 Symboly obce

Symboly obce Lascov sú zapísané v Heraldickom registri Slovenskej republiky pod signatúrou HK 33/L – 117/2000.

2.2.2.1 Erb obce

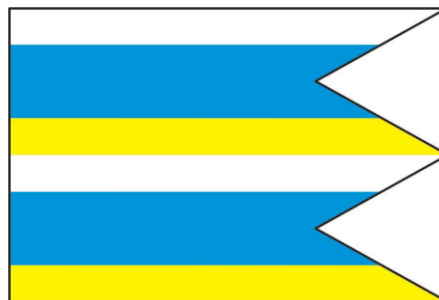
Erb obce Lascov tvorí zlatý zväzok obilia so strieborným kosákom so zlatou rúčkou medzi dvoma striebornými strapcami hrozna, so zlatými lístkami uloženými v modrom poli štítu (Obrázok 1).

Obrázok 1 Erb obce Lascov

2.2.2.2 Vlajka obce

Vlajka obce pozostáva z pozdĺžnych pruhov vo farbách striedavo bielej, modrej a žltej a to v takomto poradí zhora: 1/8 biela, 2/8 modrá, 1/8 žltá, 1/8 biela, 2/8 modrá a 1/8 žltá s dvoma zárezmi. (Obrázok 2)

Obrázok 2 Vlajka obce Lascov

OBEC LASCOV

2.2.3 Poloha, prírodné podmienky

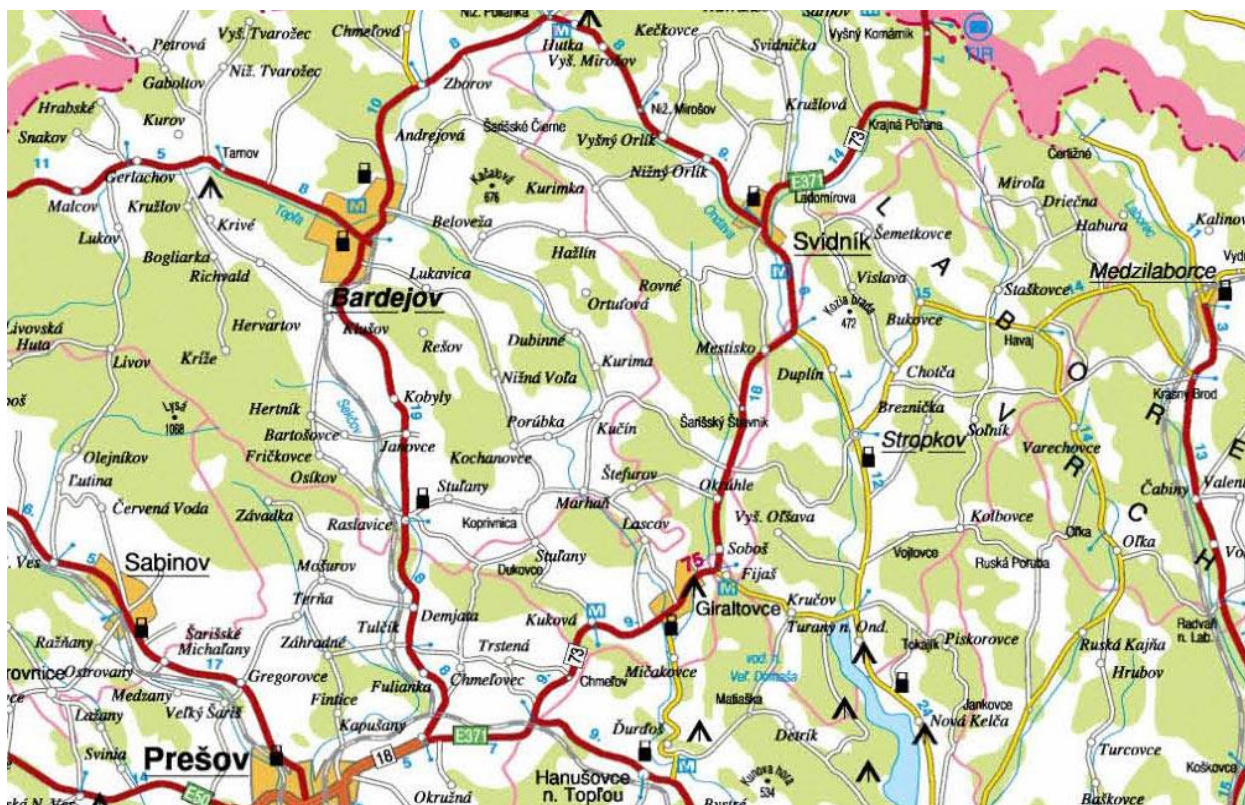
Obec Lascov leží v údolí východného prítoku rieky Tople a na Terasa, v nadmorskej výške 190 metrov nad morom, asi 30 km južne od Bardejova. Lascov patrí do regiónu Horného Šariša, ktorý je centrálnou časťou Prešovského kraja na východe Slovenskej republiky.

Lascov leží na priamej dopravnej trase medzi mestami Bardejov a Giraltove.

Obec leží v údolí rieky Tople. Z južnej a severnej strany je obklopená pahorkatinou a zmiešanými lesmi. Terén je členitý, v smere toku rieky sa úroveň znižuje. Najvyšší kopec sa nazýva Lysá Hora.

Východne nad obcou je výrazný geologický zosuv. Každoročne dochádza k zosuvu pôdy južným smerom. Kotlina s horninami vznikla v geologickom období Tretihôr. Vplyvom teplotných rozdielov (mráz, teplo, voda, gravitácia ...). Vo štvrtohorách došlo k riečnym náplavám a k naviatiu uložením – spraše. Pôdny profil je ílovitý, piesčité až štrkovité.

Obcou preteká rieka Topľa, ktorá pramení v Čergovskom pohorí. Jej prítokom je potok Piatrica, Topľa sa vlieva do rieky Ondavy, patrí do povodia Bodrogu a Hornádu. Vodný zdroj Topľa je v čase sucha využívaný na zavlažovanie a ako zdroj pitnej vody pre hospodárske zvieratá. Miestny potok je nezregulovaný a v období povodní spôsobuje škody na majetku občanov.

Obrázok 3 Mapa polohy obce Lascov

Celá oblasť leží v miernom pásme. Podnebie oblasti je vnútrozemské. Oblasť je mierne teplá s neskorým nástupom jari, pomerne malou pokrývkou snehu trvajúcou približne 70 dní. Leto je zväčša extrémne – extrémne suchá alebo nadmerné zrážky. Jeseň je dlhá, hmlistá, negatívne ovplyvňuje dozrievanie zeleniny (pleseň). Je to oblasť s častými hmlami, z dôvodu blízkosti vodného toku. Zrážkovú činnosť ovplyvňuje aj blízkosť vodného diela Domaša.

Pôda na nížine je piesočnatá až ílovitá, kopcovitý terén je viac vápenatý. Najčastejšie sa vyskytujúcimi živočíchmi sú zajac, bažant, jeleň, diviak, liška a vlk.

Z pestovaných plodín sa najlepšie darí pšenici, jačmeňu, kukurici, ďateline, repke olejnej. Menšie výnosy sú u plodín ako zemiaky a kýmna repa.

2.2.4 Zaradenie obce v rámci správneho a štatistického členenia

Z hľadiska verejnej správy je obec súčasťou vyššieho územného celku Prešovského samosprávneho kraja. Patrí do okresu Bardejov, nachádza sa v jeho južnej časti pri hranici Prešovského a Košického samosprávneho kraja. Tvorí spoločne celok NUTS I – Slovenská republika, v rámci územných jednotiek NUTS II – Východné Slovensko – Prešovský kraj, NUTS III – VÚC Prešov, NUTS IV – okres Bardejov a NUTS V – obec Lascov. Ide o klasifikáciu, ktorá je zavedená Štatistickým úradom Európskej komisie (Eurostat) v spolupráci s národnými inštitútmi pre štatistiku, v prípade Slovenska Štatistickým úradom Slovenskej republiky.

Obec je začlenená do mikroregiónov: Združenie Obcí regiónu STREDNÁ TOPLA so sídlom v Kurime a Združenie obcí a mikroregiónu „SEKČOV – TOPLA“ so sídlom v Lopúchove.

Obrázok 4 Mapa začlenenia obce Lascov v okrese Bardejov v Prešovskom samosprávnom kraji

Poverenou obcou na prenesený výkon štátnej správy obce je mesto Bardejov. Územnosprávna spádovosť obce Lascov je v tabuľke 1.

Tabuľka 1 Základné údaje o obci Lascov

Počet obyvateľov	Katastrálna výmera (ha)	Poverená obec	Matrika	Sídlo okresného úradu	Sídlo daňového úradu	Sídlo okresného súdu	Sídlo ÚPSVaR	Sídlo PZ SR	Sídlo hasič. zboru
538	559	Bardejov	Marhaň	Bardejov	Bardejov	Bardejov	Bardejov	Bardejov	Bardejov

Zdroj: Obecný úrad Lascov, 2014

Hustota osídlenia je 52 obyvateľov na 1 km².

2.2.5 Využitie krajiny obce

Charakteristickou pre obec je prevaha ornej pôdy a lesných pozemkov. Z nezalesnených pozemkov prevládajú trvalé trávnaté porasty a orná pôda.

Z pôvodných lesných spoločenstiev sú v tejto oblasti zastúpené spoločenstvá borovicovo-smrekového vegetačného stupňa. Lesy sú prevažne zmiešané s bukovým porastom. Pozdĺž brehov Tople sú porasty vŕby, jelše, topoľa a bazy.

Poľnohospodársku pôdu tvorí 43% ornej pôdy, 7 % záhrad a ovocný sadov a 50 trvalo trávnatých porastov.

Územie obce obsahuje len 1,43 % vodnej plochy, zastavaná plocha tvorí 6,44 %. Ostatné plochy zahrňujúce cesty, chodníky, drobnú zeleň, manipulačné plochy tvoria 34,53 % územia obce.

Podrobný prehľad o členení územia je uvedený v tabuľkách 2 a 3.

OBEC LASCOV

Tabuľka 2 Charakteristika územia obce

Obec Lascov	Poľnohospodárske pozemky	Lesné pozemky	Vodné plochy	Zastavané plochy	Ostatné plochy	Celkom
Celkom	305	17	8	36	193	559
Percentuálne vyjadrenie	54,56	3,04	1,43	6,44	34,53	100

Zdroj: Katastrálny úrad Bardejov, obec Lascov (údaje sú uvedené v ha)

Tabuľka 3 Členenie poľnohospodárskej pôdy v obci

Obec Lascov	Druh pozemku			
	Orná pôda	Záhrady	Trvalo trávnaté porasty	Celkom
Celkom	132	20	153	305
Percentuálne vyjadrenie	43	7	50	100

Zdroj: Katastrálny úrad Bardejov, obec Lascov (údaje sú uvedené v ha)

2.2.6 Obyvateľstvo a štruktúra osídlenia

2.2.6.1 Vývoj počtu obyvateľov

Od roku 1997 je v obci nepretržitý prírastok počtu obyvateľstva.

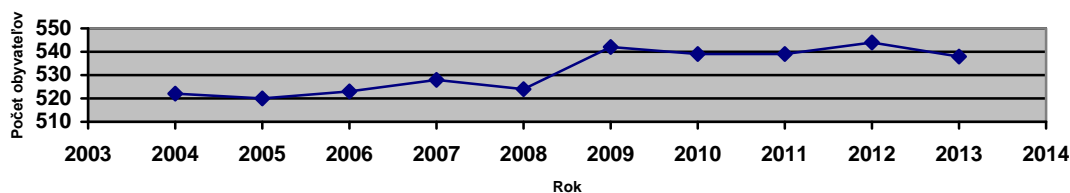
Tabuľka 4 Historický vývoj počtu obyvateľov (údaje k 31. 12. 2013)

Obec Lascov	Rok									
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Celkom	522	520	523	528	524	542	539	539	544	538

Zdroj: Obec Lascov, 2014

Dlhodobý vývoj počtu obyvateľov viditeľný z grafu č. 1 vypovedá o ustálenom vývoji v prírastku obyvateľov v posledných desiatich rokoch. Najväčší počet obyvateľov mala obec v roku 2012, najnižší počet obyvateľov mala obec v roku 2005. Porovnanie počtu obyvateľov v rokoch 2004 až 2013 zodpovedá zárastu, ktorý je ovplyvnený novonarodenými deťmi „starousadlíkov“, ale aj novonarodenými deťmi mladých rodín, ktoré sa do obce prisťahovali vďaka priaznivým podmienkam, ktoré obec ponúka.

PRÍRASTOK A ÚBYTOK OBYVATEĽOV

Graf 1 Celkový prírastok/úbytok obyvateľov v obci v rokoch 2004 – 2013

2.2.6.2 Veková štruktúra obyvateľov

Veková štruktúra obyvateľov žijúcich na území obce je znázornená v tabuľke 5. Údaje dokumentujú starnutie populácie obce. Sú porovnateľné s celkovým vývojom populácie v Slovenskej republike. V obci je možné sledovať prevahu obyvateľov v produktívnom veku nad „seniormi“

O vekovej štruktúre obyvateľov najlepšie vypovedá hodnota indexu starnutia, ktorá v obci dosiahla hodnotu 0,79. Je to pomer obyvateľov v neproduktívnom veku (60 rokov a viac) ku počtu obyvateľov vo veku 0-14 rokov. V porovnaní s údajmi z roku 2005, kedy bol spracovaný prvý Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce sa index starnutia mierne znížil, čo zodpovedá miernemu nárastu mladých rodín s trvalým pobytom v obci. Svedčí to o priaznivých vyhlídkach obce v jej demografickom vývoji. Priemerný vek obyvateľov je 59 rokov.

Tabuľka 5 Obyvateľstvo podľa vekovej štruktúry

Obec Lascov	Obyvateľstvo celkom	0 – 14 rokov	15 – 59 rokov	60 a viac rokov	*Index starnutia
Celkom/Priemer	538	112	338	88	0,79

Zdroj: Slovenský štatistický úrad, Obec Lascov, 2014

*Počet osôb vo veku 60 k počtu osôb 0 – 14 rokov

2.2.6.3 Vzdelanostná štruktúra obyvateľov

Vzdelanie obyvateľov úzko súvisí so schopnosťami a zručnosťami uplatniť sa na trhu práce. Nižšia vzdelanosť prináša riziko vyššej nezamestnanosti. Naopak vyššie vzdelanie obyvateľov prináša vyššie využitie ekonomického potenciálu obce.

Tabuľka č. 6 zostavená z výsledkov sčítania obyvateľov v roku 2011 sleduje vzdelanie obyvateľov od 15. roku života.

Tabuľka 6 Vzdelanostná štruktúra obyvateľov obce podľa dosiahnutého stupňa vzdelania

Veková skupina	Celkom		Základné, vrátane neukončené	Učňovské	Stredné odborné	Učňovské s maturitou	Úplné stredné	Bakalárske	Vysokoškolské	Doktorské
	Ž/M	Ž/M	Ž/M	Ž/M	Ž/M	Ž/M	Ž/M	Ž/M	Ž/M	Ž/M
15-19	18/33	8/17	2/4	5/5	3/7	-	-	-	-	-
20-24	23/27	5/5	2/2	3/6	3/5	4/2	5/6	1/1	-	-
25-29	18/25	2/5	2/4	2/5	3/2	2/3	3/2	4/4	-	-
30-34	16/21	1/4	5/3	2/6	2/3	1/3	2/0	3/2	-	-
35-39	23/23	2/2	3/3	6/4	4/6	5/6	-	3/2	-	-
40-44	20/19	3/2	5/5	2/7	5/3	3/0	-	2/2	-	-
45-49	15/16	2/1	4/2	3/4	3/4	1/4	-	2/1	-	-
50-54	12/20	2/5	2/6	3/3	3/5	1/0	-	1/1	-	-
55-59	16/17	5/6	3/4	3/3	3/3	-	-	2/1	-	-
60-64	16/13	5/6	0/1	11/6	-	-	-	-	-	-
65-69	11/10	7/4	4/6	-	-	-	-	-	-	-
70+	25/10	20/5	5/5	-	-	-	-	-	-	-
Celkom	abs.	447	124	82	89	67	35	18	32	0
	v %	100	27,74	18,34	19,91	14,98	7,82	4,02	7,15	0

Zdroj: Obec Lascov, 2014

Ž – ženy; M-muži

Najviac obyvateľov má základné a neukončené vzdelanie (27,74%). Ďalšou výraznou skupinou sú obyvatelia so stredným odborným vzdelaním 19,91%, učňovským vzdelaním (18,34 %) a učňovským vzdelaním s maturitou (14,98 %). Podiel obyvateľov s úplným stredným vzdelaním je 7,82 % a vysokoškolsky vzdelaných ľudí je 7,15 % z celkového počtu obyvateľov obce. Táto hodnota je výrazne

pod úrovňou prešovského kraja i pod celoslovenskou úrovňou. Príčinou tohto stavu môže byť nedostatočná možnosť vysokoškolsky vzdelaných obyvateľov v mikroregióne uplatniť svoju kvalifikáciu, vzdelanie a realizovať sa. Dôsledkom je ich trvalý odchod do miest a väčších centier. V obci je najviac ľudí vzdelaných v oblasti technických zručností, poľnohospodárstva, zdravotníctva a sociálnych služieb.

2.2.6.4 Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti

Národnosť obyvateľstva žijúceho v obci Lascov je slovenská – 100 %.

Tabuľka 7 Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti

Národnosť	Spolu
Slovenská	538
Spolu	538

Zdroj: Obec Lascov, 2014

2.2.6.5 Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania

Z celkového počtu obyvateľov je 54,27 % rímskokatolíckeho vierovyznania, ostatné náboženstvá sú zastúpené v menšej miere, z nich najväčšie zastúpenie má gréckokatolícka cirkev – 26,77% a evanjelická cirkev augsburského vyznania – 18,96 %.

Tabuľka 8 Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania

Náboženské vyznanie/cirkev	Spolu
Rímskokatolícka cirkev	292
Gréckokatolícka cirkev	144
Evanjelická cirkev augsburského vyznania	102
Spolu	538

Zdroj: Obec Lascov, 2014

2.2.6.6 Bývajúce obyvateľstvo podľa druhu pobytu a pohlavia

Medzi obyvateľmi obce Lascov je početne malé zastúpenie ľudí odchádzajúcich pravidelne za prácou v týždenných a dlhších intervaloch. Ako aj z tabuľky 9 vyplýva, väčšinu migrujúcich za prácou tvoria muži.

Tabuľka 9 Obyvateľstvo podľa druhu pobytu a pohlavia

Pohlavie	Bývajúce obyvateľstvo	Dočasne neprítomné obyvateľstvo	Bývajúce prítomné obyvateľstvo
Ženy	251	10	241
Muži	287	29	258
Spolu	538	39	499

Zdroj: Obec Lascov, 2014

2.2.6.7 Domový a bytový fond

S demografickou štruktúrou obyvateľstva súvisí aj vývoj domového a bytového fondu. 100 % trvalo obývaných bytov sa nachádza v rodinných domoch. To znamená, že občania obce žijú v rodinných domoch, čo zodpovedá vidieckemu charakteru obce.

V obci Lascov je 105 rodinných domov. Vlastníci týchto domov sú fyzické osoby. Podiel neobývaných rodinných domov je 3 % z celkového počtu.

Tabuľka 10 Štruktúra domového a bytového fondu

Obec Lascov	Domy	Byty	Trvale obývané byty				Neobývané byty			Objekty individuálnej rekreácie
	celkom	celkom	celkom	v RD	bytové domy	ostatné	celkom	v RD	ostatné	
Počet	105	-	102	102	-	-	-	3	-	

Zdroj: Slovenský štatistický úrad (rok 2011)

Tabuľka 10 uvádza aj počet objektov individuálnej rekreácie. Sú to objekty, ktoré svojimi parametrami, vzhľadom a stavebným usporiadaním zodpovedajú požiadavkám na rodinnú rekreáciu, predovšetkým sú to chalupy, záhradkárske chaty, rekreačné domčeky.

Tabuľka 11 Vek domového fondu

Obec Lascov	postavené v rokoch				
	do 1945	1945 – 1950	1951 – 1980	1981 - 1990	1991 - 2000
Celkom	16	43	31	12	3

Zdroj: Obec Lascov, 2014

1991-2000 3

Tabuľka 11 poukazuje na vek domového fondu v obci Lascov. Najväčší nárast výstavby bol v rokoch 1945 - 1950. Po roku 1991 výstavba rodinných domov v obci výrazne poklesla vplyvom zhoršujúcej sa ekonomickej situácie v regióne a znižovania počtu pracovných príležitostí.

2.3 OBČIANSKA VYBAVENOSŤ

2.3.1 Služby

V obci Lascov je dostupný predaj základných potravín, rozličného tovaru, drogerie. Sortiment predaja v obchodoch nie je dostačujúci, za ďalším tovarom a službami musia obyvatelia dochádzať do okolitých miest. Drobných podnikateľov prevádzkujúcich predajné služby ohrozujú veľké nákupné strediská v okolitých mestách. Občania môžu využívať služby v samoobsluhy potravín s pohostinstvom. V roku 2009 obec zrealizovala výstavbu Dom nádeje.

Tabuľka 12 Prehľad občianskej vybavenosti

Obec Lascov	Potraviny	Autooprava	Kaderníctvo	Oprava obuvi
Počet	2	1	1	1

Zdroj: Obec Lascov, 2014

2.3.2 Spolky a záujmové organizácie

V obci pôsobí Miestny odbor Matice slovenskej, pri ktorom pracuje Dedinská folklórna skupina. Zaoberá sa oživovaním tradícií šarišského regiónu prostredníctvom spevu, tanca a nácvikom estrádných pásiem. Program, ktorý má DFS pripravený vo svojom repertoári, prezentujú pri spoločenských a kultúrnych príležitostiach organizovaných obcou pre svojich občanov, ale aj účasťou na folklórnych prehliadkach v okolitých obciach regiónu, na posedeniach pre dôchodcov, pre jubilujúcich občanov a podobne.

2.3.3 Kultúra a šport

Ponuka kultúrnych, spoločenských a športových aktivít je viac-menej tradičného charakteru. V kultúre prevažujú slávnosti ku Dňu matiek, posedenia pre dôchodcov, vianočné stretnutie s kultúrnym programom.. Kultúrny program prezentujú: Základná a Materská škola a Miestny odbor Matice slovenskej, ktorý prezentuje folklórne pásma a estrádne vystúpenia.

Obec má vybudované vlastné futbalové ihrisko, od roku 2010 je vybudované aj multifunkčné ihrisko. Športové podujatia sú organizované Základnou a Materskou školou pri príležitosti Dňa detí. Za ďalšími

kultúrnymi, spoločenskými a športovými aktivitami musia občania dochádzať do väčších centier, športové turnaje sú organizované v susedných obciach za účasti mládeže aj z obce Lascov. Výraznejšie úspechy obec zaznamenáva v stolnom tenise a futbale.

V rámci spoločenského vyžitia je občanom k dispozícii viacúčelová spoločenská miestnosť v budove obecného úradu, ktorá slúži na verejné vystúpenia pri oslavách ako sú: Deň matiek, Posedenie s dôchodcami, Vianočné posedenia pri stromčeku a rôzne spoločenské oslavy.

Kultúrno-správna budova bola v roku 2011 zmodernizovala z prostriedkov Európskej únie v rámci Programu rozvoja vidieka, čím sa výrazne skvalitnili priestory pre realizáciu spoločenských podujatí.

2.3.4 Školstvo

V obci Lascov je materská škola s celodennou prevádzkou, ktorú navštevuje 21 detí predškolského veku. Jej zriaďovateľom je Obec Lascov. Budova školy je majetkom obce, ktorá zabezpečuje jej materiálno-technické vybavenie. Metodické riadenie materskej školy zabezpečuje riaditeľka materskej školy. Mzdovú a rozpočtovú agendu vedie mzdová účtáreň obce.

Materská škola má vo svojom areáli miestnosti, na vybavenie ktorých boli použité prostriedky z obce a z fondu PHARE. Vyučovanie personálne zabezpečujú 2 pedagogické zamestnankyne. Obec v Materskej škole zrekonštruovala v roku 2009 sociálne zariadenia a v roku 2012 zariadenie spoločného stravovania.

Tabuľka 13 Materská škola

Materská škola	Počet detí	Počet zamestnancov	Detí dochádzajúce z okolitých obcí
Lascov	21	3	3

Zdroj: Obec Lascov, 2014

Zriaďovateľom základnej školy je Obec Lascov. Škola pracuje len so žiakmi I. stupňa. Metodické riadenie základnej školy zabezpečuje Okresný úrad v Prešove, odbor školstva. Mzdovú a rozpočtovú agendu vedie mzdová účtáreň obce. Budova školy a školský pozemok je majetkom obce, ktorá zabezpečuje jej materiálno-technické vybavenie.

Na I. stupni základnej školy pracujú 2 učitelia na plný úväzok a 2 vyučujúci náboženstva na skrátenej úväzok. I. stupeň základnej školy navštevuje spolu 23 detí, všetky sú z obce Lascov. Škola má bežné triedy, bez špeciálneho zamerania. Škola potrebuje telocvičňu, nakoľko momentálne využíva na telesnú výchovu sálu v budove obecného úradu, ale aj multifunkčné ihrisko. V roku 2010 obec vybudovala prístupový chodník k Základnej škole.

Pri základnej škole je zriadený výtvarný odbor Základnej umeleckej školy Giraltovej, čím sa sprístupnila podpora pre deti, ktoré majú záujem venovať sa záujmovému vzdelávaniu v oblasti výtvarnej tvorivosti. Za vzdelaním II. stupňa základnej školy, záujmovými krúžkami a vzdelaním po ukončení základnej školy, musia žiaci z obce dochádzať do ďalších obcí a miest, prevažne do Marhane a Giraltovej.

Tabuľka 14 Základná škola

Základná škola	Počet žiakov z obce Lascov	Počet učiteľov	Dochádzajúci žiaci z okolitých obcí
Lascov			
I. stupeň	23	4	0
II. stupeň	0	0	0
Spolu	23	4	0

Zdroj: Obec Lascov, 2014

Školstvo v rámci celého Slovenska dlhodobo zaznamenávalo úbytok žiakov, v súčasnej dobe začínajú základnú školskú dochádzku navštevovať „silné ročníky“, čím sa počet žiakov v školách veľmi mierne zvyšuje. Podobný trend je aj v obci Lascov a jej okolí. Demografický vývoj v obci naznačuje mierny nárast žiakov pre najbližšie obdobie. Občania sú spokojní s úrovňou vzdelávania a výchovy, tak na základnej škole ako aj v predškolskom zariadení.

2.4 EKONOMIKA

2.4.1 Ekonomika obce

Ekonomickú výkonnosť obce možno hodnotiť výškou daňového príjmu obce a daňovou zaťaženosťou obce na jedného obyvateľa.

Tabuľka 15 ukazuje porovnanie daňového príjmu obce v rokoch 2011, 2012 a 2013. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že na daňové a ostatné príjmy obce je potrebné hľadiť z pohľadu fiškálnej decentralizácie, ktorá vstúpila do účinnosti na základe právnych úprav od 1. januára 2005. Zároveň daňové príjmy obce ovplyvňuje aj nový zákon č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za drobný stavebný odpad, účinný od 1. novembra 2004. Fiškálna decentralizácia a ukončenie etapy prechodu výkonu kompetencií štátnej správy na obce v značnej miere ovplyvnili príjmy obce zo štátneho rozpočtu a to nepriaznivým smerom: nominálna výška príjmov sa zvýšila, ale vzhľadom na nutnosť zabezpečovať prenesený výkon štátu obcou sa reálne príjmy na obyvateľa znížili.

Rozpočet obce v roku 2013 bol upravovaný podľa počtu detí k 15.9. a navýšený o kreditové príplatky pre pedagogických zamestnancov v základnej škole. Hodnota bankového úveru obce k 31.12.2013 bola 37 235 €. Majetok obce tvoria pozemky v hodnote 68 543 € a stavby v celkovej hodnote 652 384 €.

Tabuľka 15 Ekonomická výkonnosť obce

Obec Lascov					Výhľad	
Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Daňové príjmy	*104 466	*108 628	*119 402	* 108 000	*108 540	*109 620
Rozpočet obce	*176 968	*175 888	*156 656	* 167 705	*168 544	*170 221

Zdroj: Obec Lascov, 2014

*EU

Rozpočet obce a celková dynamika ekonomiky obce korešponduje s dynamikou hospodárstva v rámci celého Slovenska. Vývoj rozpočtovaných zdrojov príjmov rozpočtov od roku 2011 je ovplyvnený následkami celkovej hospodárskej krízy. Príjmovým zdrojom zodpovedajú aj rozpočtové výdavky. Priaznivý vývoj v okolitých štátoch aj na Slovensku dáva priestor pozitívnemu rastu ekonomickej kondície obce. Tento trend sa odzrkadlil aj vo výhlade rozpočtov pre roky 2015 a 2016.

2.4.2 Štruktúra ekonomických subjektov

V obci Lascov sa nachádza iba niekoľko subjektov, ktorým bol vydaný živnostenský list. Podnikateľské subjekty sú zamerané na služby rôznej povahy, od služieb výrobných až k službám nevýrobným. Koncentrácia týchto služieb je v porovnaní s väčšími mestami zastúpená v menšej miere, čo je spôsobené nízkou kúpyschopnosťou obyvateľstva. Pestrejšiu ponuku služieb rôzneho charakteru ponúkajú väčšie centrá. Zo služieb je v obci zastúpené kaderníctvo, oprava obuvi, oprava karosérií, predaj potravín a zmiešaného tovaru. U služieb výrobného charakteru sa jedná predovšetkým o drobné remeselnícke živnosti (stavebné, búračské, lešenárske práce).

Tabuľka 16 Typy podnikateľských subjektov v obci Lascov

Typ subjektu	počet	podiel v %
Podnikatelia – fyzické osoby	7	70
Samostatne hospodáriaci roľníci	-	-
Spoločnosti s ruč. obmedz.	2	20
Akciové spoločnosti	-	-
Družstevné organizácie	1	10
Štátne organizácie, neziskové organizácie	-	-
Celkom	10	100

Zdroj: Obec Lascov, 2014

Najväčší podiel ekonomických subjektov tvoria podnikatelia fyzické osoby, ktorí na 70 % pokrývajú ekonomickú základňu obce. V obci majú sídlo 2 spoločnosti s r.o. a 1 družstevná organizácia.

Tabuľka 17 ukazuje rozvrstvenie ekonomických subjektov podľa kategórie počtu zamestnancov, ktorí sú schopní stabilnejšie prispievať k zvýšeniu zamestnanosti v obci. V obci Lascov je len 7 podnikateľov, ktorí zamestnávajú jedného až piatich zamestnancov. V obci sa nenachádza taký podnikateľský subjekt, ktorý by počas celého roka stabilne prispieval k zníženiu nezamestnanosti v obci a jej okolí.

Tabuľka 17 Počet zamestnancov v ekonomických subjektoch obce

Veľkosť	Počet	Podiel kategórie v %	Podiel kategórie v %
Neuvedené	3	30	30
Bez zamestnancov	-	-	
1 až 5	7	70	70
6 až 9	-	-	
10 až 24	-	-	
25 až 49	-	-	
50 až 99	-	-	
100 až 199	-	-	
Celkom	10	100	100

Zdroj: Obec Lascov, 2005

Tabuľka 18 Odvetvová štruktúra ekonomických subjektov

Odvetvie	Počet subjektov	Podiel v %
Poľnohospodárstvo a lesníctvo	1	10
Priemysel	-	-
Stavebníctvo	7	70
Maloobchod, veľkoobchod	-	-
Služby občianskej vybavenosti	-	-
Ostatné služby	-	-
Pozemná doprava	-	-
Predaj a údržba mot. vozidiel	-	-
Iné	2	20
Celkom	10	100

Zdroj: Obec Lascov, 2014

Tabuľka 18 popisuje odvetvovú štruktúru ekonomických a podnikateľských subjektov. Podnikateľské subjekty pôsobia prevažne vo výrobných službách, v stavebníctve.

2.4.3 Poľnohospodárstvo

Poľnohospodárstvo prešlo v posledných rokoch náročným a zložitým procesom transformácie a privatizácie, ktorého cieľom bolo predovšetkým vyrovnanie majetkovoprávných vzťahov a postupný prechod na trhovú ekonomiku. V obci pôsobí PD Lascov so sídlom v Lascove. Produkcia je zameraná tak na rastlinnú výrobu, kde prevažuje produkcia obilnín (pšenica, jačmeň, kukurica, olejiny), ako aj chov hovädzieho dobytku a výroba mlieka. Poľnohospodárske družstvo zamestnáva 7 pracovníkov.

2.4.4 Lesníctvo

Väčšina lesného porastu v katastri obce je v správe Lesov SR, š.p. Banská Bystrica, OZ Prešov. Z celkovej výmery 76 ha spravuje miestne združenie vlastníkov lesov Lascov – Pozemkové spoločenstvo LSUP Lascov.

2.4.5 Priemysel a stavebníctvo

Priemyselná základňa nemá v obci tradíciu ani hlboké korene. V obci nie sú a ani neboli v minulosti priemyselné podniky. Obyvatelia, vzdelaní v technických profesiách dochádzali za prácou v priemysle do okolitých väčších miest. Tradíciu má oblasť stavebnej výroby, drobných stavebných remesiel a drevárskej výroby.

2.5 TRH PRÁCE

V súvislosti s prechodom slovenského ekonomického systému na trhové hospodárstvo sa následne prejavili zmeny na trhu práce. Nezamestnanosť sa zaradila medzi hlavné negatívne rysy spoločnosti v celom regióne. Dlhodobá nezamestnanosť sa pritom stala ekonomickým, psychologickým, sociálnym a kultúrnym problémom.

2.5.1 Základná charakteristika vývoja nezamestnanosti v obci Lascov

Územie obce Lascov patrí podľa územnosprávneho členenia do pôsobnosti Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Bardejove, ktorý sa zaoberá aktívnou politikou zamestnanosti. Je miestom vyhodnocovania trhu práce, evidencie nezamestnaných, sprostredkováva zamestnanie, poskytuje poradenské služby a rekvalifikácie.

Z dlhodobého hľadiska v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi je možné sledovať mierny nárast miery nezamestnanosti v obci, ako aj nižšie uplatnenie sa osôb podľa ukončeného vzdelania na trhu práce.

Tabuľka 19 Priemerný počet uchádzačov o zamestnanie podľa ukončeného vzdelania

Ukončené vzdelanie	2010		2011		2012		2013	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
základné	16	20	18	17	13	12	12	10
učňovské	13	16	9	14	18	21	20	25
s maturitou	8	11	17	11	7	15	10	12
vysokoškolské	3	1	1	3	4	3	3	3
Spolu	40	48	45	45	42	51	45	50

Zdroj: Obec Lascov, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Bardejove, 2014

Najviac uchádzačov o zamestnanie je s učňovským a stredoškolským vzdelaním. Marginalizovaná skupina je v prevažnej miere vo veku od 27 do 40 rokov bez rozdielu pohlavia.

Tabuľka 20 Priemerný počet uchádzačov o zamestnanie podľa dosiahnutého veku

Vek	2010		2011		2012		2013	
	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy	muži	ženy
16 - 19	2	3	6	8	6	10	10	9
20 - 26	9	11	8	11	8	13	9	8
27 - 40	9	14	11	10	10	10	12	11
40 - 50	10	10	12	11	12	12	7	13
nad 50	10	10	8	5	6	6	3	9
Spolu	40	48	45	45	42	51	45	50

Zdroj: Obec Lascov, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v Bardejove, 2014

V období tesne predchádzajúcemu obdobiu vypracovania Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce - od októbra 2013 do mája 2014 nezamestnanosť v obci bola na ustálenej úrovni, v priemere okolo 85 - 90 osôb, z toho v priemere 45 – 50 žien a 45 mužov.

Najväčším zamestnávateľom v regióne je ČR – Linhart, športové stavby. Obyvatelia obce dochádzajú denne za prácou do Gíraltoviec, Bardejova, na týždenné/mesačné turnusy do Českej republiky, ale aj ostatných štátov Európskej únie. Na základe štatistických údajov sa dá každoročne

predpokladať zvýšená miera nezamestnanosti v zime z dôvodu ukončenia sezónnych prác, v rámci ktorých hľadá možnosť aspoň prechodného zamestnania sa stabilné percento nezamestnaných.

Pomocou aktívnej politiky Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny bolo od 1.1.2005 vyradených z evidencie 38 uchádzačov o zamestnanie. V rámci aktívnej činnosti pracovalo v roku 2005 v obci 127 ľudí.

Účinné znižovanie nezamestnanosti je možné prostredníctvom rozvoja podnikania, pomocou vytvorenia pracovných miest financovaných z verejného rozpočtu (aktívna činnosť, absolventská prax, miesta v chránených dielnach a pracoviskách) a pomocou rekvalifikačných kurzov. Aktívna politika zamestnanosti v obci musí vychádzať z aktívnej politiky Prešovského samosprávneho kraja, ktorý má potenciál vytvoriť pracovné miesta pre obyvateľov obce bez potreby viacdenného (dlhodobejšieho) odchodu od rodiny.

2.6 DOPRAVNÁ A TECHNICKÁ INFRAŠTRUKTÚRA

2.6.1 Dopravná infraštruktúra

Cez obec Lascov vedie cesta III. triedy, ktorá je z väčšej časti dlhodobo neobnovovaná. Táto cesta spája obec s okresným mestom Bardejov a s mestom Giraltovce. Nakoľko obec Lascov je prechodovou obcou pre susedné obce smerom do okresných centier, v obci je zvýšené nebezpečenstvo dopravnej nehodovosti. Premávka motorových vozidiel nepriaznivo ovplyvňuje kvalitu a čistotu ovzdušia v obci a jej okolí. Správcom cesty je Správa a údržba ciest Prešovského samosprávneho kraja, pracovisko Bardejov.

Obec nie je situovaná v blízkosti železničnej siete a ani v blízkosti letiska.

2.6.2 Dopravná obslužnosť

Dopravná obslužnosť v obci je zabezpečená celoplošne autobusovou dopravou, ktorú zabezpečuje Slovenská autobusová doprava Prešov. Frekvencia spojenia v priebehu pracovného týždňa a v dňoch pracovného pokoja do okresných miest je nevyhovujúca. Pre skvalitnenie kultúry cestovania obec v roku 2007 zriadila 2 nové zastávky pre SAD, v roku 2014 boli zrealizované 4 autobusové čakárne pre cestujúcu verejnosť.

Cez obec Lascov, ani v mikroregióne nevedie osobná ani nákladná železničná doprava. Najbližšia osobná železničná doprava je v Bardejove, Raslaviciach a v Prešove.

2.6.3 Technická infraštruktúra

Celá obec Lascov je plynofikovaná, napojená na rozvody SPP, a.s. Obec nie je napojená na vodovod, obyvatelia využívajú vlastné studne.

Systém likvidácie odpadových vôd v obci Lascov je nevyhovujúci. Vyprodukované odpadové vody na území obce sú odvádzané do žump, ktoré svojim zlým technickým stavom spôsobujú vytekanie do podzemných vôd, a tak aj znečisťovanie potokov. Obec nemá vybudovanú kanalizáciu ani centrálnu čističku odpadových vôd.

V obci Lascov nie sú žiadne výrobné zdroje elektrickej energie. Dodávka a rozvod elektrickej energie je zabezpečovaná Východoslovenskou energetikou a.s., rozvodného závodu Košice. Kapacita tejto rozvodne je dostačujúca, v prípade požiadaviek je technicky realizovateľné jej zvýšenie.

Na území obce existuje pevná telefónna sieť spoločnosti Slovak Telecom a.s., vyhovujúce pokrytie signálom GSM operátorov T-Mobile, a.s. aj Orange, a.s.

Územie obce je pokryté televíznym signálom, obec nie je napojená na káblovú televíziu. V roku 2006 obec zrekonštruovala dovtedy nevyhovujúce verejné osvetlenie a miestny rozhlas. Obec má vybudovaný jednostranný chodník popri štátnej ceste.

2.7 ŽIVOTNÉ PROSTREDIE A CESTOVNÝ RUCH

2.7.1 Ochrana ovzdušia

Kvalita ovzdušia je na sledovanom území na relatívne dobrej úrovni, čo je dané plynofikáciou obce a absenciou priemyselného znečisťovateľa. Spaľovaním plynu dochádza síce k produkcii znečisťujúcich látok, tie však nespôsobujú znečistenie ovzdušia nad limity povolené zákonom. V dôsledku zvyšovania cien zemného plynu občania ešte stále využívajú spaľovanie menej hodnotných druhov palív, vplyvom ktorého dochádza k zhoršeniu kvality ovzdušia prevažne v zimnom období. Medzi znečisťovateľov ovzdušia patria aj niektorí občania, ktorí spaľujú biologický odpad.

U obyvateľov obce je výraznejší záujem a dopyt o využívanie ľahšie dostupných domácich, ekologicky čistých a pritom aj lacnejších palív a energií, ako sú obnoviteľné a alternatívne zdroje energie. Najvhodnejšou zložkou obnoviteľných zdrojov v obci sa javí biomasa, predovšetkým palivové drevo a drevný odpad. Záujem je aj o alternatívne zdroje energie (slnečná energia, veterná energia, tepelné čerpadlá, bioplyn ...), hoci v budúcnosti budú mať iba charakter dopĺňajúceho spektra klasických palív a energie.

Aj keď obec Lascov je prechodovou obcou, premávka motorových vozidiel tu nie je hustá, takže doprava neovplyvňuje nepriaznivo kvalitu a čistotu ovzdušia v obci a jej okolí.

2.7.2 Vodné plochy

Územie obce Lascov patrí do povodia Bodrogu a Hornádu. Najvýznamnejším vodným tokom v katastrálnom území obce je rieka Topľa so svojim prítokom Piatrica.

2.7.3 Ochrana vôd

Obyvatelia obce nie sú zásobovaní pitnou vodou zo skupinového vodovodu, využívajú vlastné studne. Niektorí obyvatelia (približne 5 – 10 rodín) robia spoločné záchyty vody. Kvalita pitnej vody nie je vyhovujúca. Pre rómsku osadu obec vybudovala v roku 2009 vodovod a v roku 2010 studňu.

Na území obce Lascov nie je väčší priemyselný znečisťovateľ povrchových ani podzemných vôd. Bodovým zdrojom znečistenia povrchovej vody v obci v dôsledku koncentrácie poľnohospodárskej a živočíšnej výroby je miestne poľnohospodárske družstvo.

2.7.4 Odpadové hospodárstvo

Obec nemá významného pôvodcu komunálneho odpadu. Odvoz bežného netriedeného a triedeného komunálneho odpadu je zabezpečovaný firmou Fúra s.r.o. Košice. V extraviláne obce sa nenachádzajú miesta nepovoleného uloženia odpadu.

2.7.5 Cestovný ruch

Obec Lascov nedisponuje prírodným ani kultúrnym potenciálom pre rozvoj cestovného ruchu. Má obmedzené možnosti ponúknuť prostredníctvom občanov jednorazové ubytovanie v obmedzenom počte.

3 SWOT ANALÝZA

SWOT analýza predstavuje nástroj k hodnoteniu územia a aktivít v ňom prebiehajúcich. Je tvorená formuláciou 4 častí – silné stránky, slabé stránky, príležitosti a ohrozenia územia obce. Silné a slabé stránky sú spravidla vnútorné aspekty územia obce. Príležitosti a ohrozenia sú faktory vonkajšie, ktoré nepodliehajú priamemu vplyvu obce. Plán rozvoja obce bude riešiť problémy obsiahnuté v slabých stránkach, za využitia silných stránok (predností) s ohľadom na príležitosti a ohrozenia rozvoja obce. SWOT analýzu chápeme ako završujúcu analýzu hlavných tendencií súčasného hospodárskeho a sociálneho vývoja obce, tvoriaceho východisko pre formulovanie stratégie obce. Tvrdenia v jednotlivých oblastiach SWOT analýzy sú formulované na základe záverov situačnej analýzy. Ich námety boli zobrazené od starostu obce, zástupcov obce a verejnosti. Na základe SWOT analýzy je v ďalšej časti dokumentu formulovaná vízia, problémové oblasti, ciele, opatrenia a aktivity plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja.

SILNÉ STRÁNKY

- ☐ Silné zastúpenie obyvateľov v strednom a produktívnom veku
- ☐ Lacná pracovná sila
- ☐ Flexibilita obyvateľstva spôsobená dlhodobou dochádzkou za prácou do okolitých obcí a miest
- ☐ Dostatočné množstvo ľudí so zručnosťami v rôznych profesiách
- ☐ Dostatok mládeže a detí, zastavenie postupného starnutia obce, zvyšujúci sa počet mladých rodín s trvalým pobytom v obci
- ☐ Ochota vzdelávať sa
- ☐ Záujem obyvateľov o rozvoj obce
- ☐ Podpora obyvateľov vedeniu obce, starostovi obce
- ☐ Vedenie obce: starosta s manažérskymi zručnosťami a skúsenosťami realizovať a zabezpečovať rozvoj obce a investičné akcie s podporou rozvojových programov a štrukturálnych fondov
- ☐ Schopnosť zreteľne a jasne formulovať postupnosť investičných akcií pre ďalšie obdobie rozvoja obce
- ☐ Schopnosť a manažérska vyspelosť starostu obce definovať strednodobý plán rozvoja obce a postupne ho realizovať
- ☐ Záujem a komunikačné schopnosti pri integrácii marginalizovaných skupín do obecných prác a diania obce
- ☐ Záujem obce minimalizovať rozdiely medzi väčšinovým a menšinovým obyvateľstvom
- ☐ Aktívna spolupráca obce s ďalšími obcami v mikroregióne pri naplňaní cieľov v rámci mikroregiónu
- ☐ Plynofikácia obce
- ☐ Blízkosť okresného mesta a ďalšieho mesta
- ☐ Pravidelná verejná doprava cez obec a pomerne slušná dopravná obslužnosť pre obyvateľov obce
- ☐ Separovaný zber odpadu
- ☐ Zachovalá príroda vhodná pre individuálnu rekreáciu
- ☐ Uchovávanie folklórnych tradícií

SLABÉ STRÁNKY

- ☐ Nedostatok pracovných príležitostí
- ☐ Nevyužívanie ľudského potenciálu a remeselných zručností obyvateľov
- ☐ Nedostatok finančných prostriedkov v obecnom rozpočte na investície a rozvojové aktivity
- ☐ Nedostatok finančných prostriedkov na rozvoj bývania
- ☐ Nedostatočná ponuka sociálnej starostlivosti obzvlášť o seniorov
- ☐ Nedoriešená likvidácia odpadových vôd
- ☐ Nedostatočná sieť služieb

- ☐ Nedostatočne riešená úspora energií
- ☐ Obec nedisponuje územným plánom
- ☐ Vnútoraná infraštruktúra v obci
- ☐ Nízka informovanosť obyvateľov
- ☐ Nedostatočná ponuka sebarealizácie obyvateľov
- ☐ Nízka podpora podnikania a začínajúceho podnikania
- ☐ Nedostatočne využívané možnosti ponúk v aktívnom cestovnom ruchu pre návštevníkov obce
- ☐ Chátrajúce a neudržiavané budovy a areály v obci
- ☐ Nedostatok ubytovacích kapacít
- ☐ Nedostatok pravidelných kultúrnych a športových podujatí pre mládež a dospelých

PRÍLEŽITOSTI

- ☐ Zapojenie obyvateľov do verejného života obce a motivácia obyvateľov aktívne prispievať k rozvoju obce
- ☐ Rekvalifikácia ľudí v produktívnom veku
- ☐ Podpora odbytu miestnych poľnohospodárskych produktov „z dvora“ medzi obyvateľmi obce a mikroregiónu
- ☐ Podpora odbytu výrobkov miestnych remesiel medzi obyvateľmi obce a mikroregiónu
- ☐ Spolupráca obce s Prešovským samosprávnym krajom v rámci aktívnej politiky práce
- ☐ Aktívna spolupráca obce s agentúrami dočasného zamestnávania
- ☐ Vytvorenie poradného a akčného tímu v obci (mikroregión) pre mapovanie, prípravu a realizáciu podporných projektov, dotácií a štrukturálnych fondov
- ☐ Vytvorenie a každoročná aktualizácia Akčných plánov rozvoja obce v nadväznosti na aktualizovaný Plán hospodárskeho a sociálneho rozvoja
- ☐ Príprava priestoru pre podnikanie v službách v rámci mikroregiónov - koncepčný postup medzi obcami a podpora rovnomerného rozloženia služieb v jednotlivých obciach
- ☐ Zlepšenie dopravného napojenia obce na väčšie centrá aj v rámci mikroregiónov
- ☐ Propagácia obce – zvýšenie možnosti podnikania v cestovnom ruchu, pravidelných predajných trhov miestnych výrobkov, propagácia folklóru
- ☐ Využívanie nevyužitých a chátrajúcich objektov v obci
- ☐ Rozvoj individuálnej výstavby domov a obecných bytov
- ☐ Zvýšenie informovanosti obyvateľov
- ☐ Zvýšenie atraktívnosti verejných priestranstiev v obci a akcií pre občanov
- ☐ Aktivity smerujúce k zlepšeniu životného prostredia v obci
- ☐ Rozvoj cykloturistiky
- ☐ Rozvoj agroturistiky
- ☐ Expanzia malého a stredného podnikania
- ☐ Vytvorenie a koordinácia podmienok pre investorov v rámci obce aj mikroregiónov pre profesie, ktoré prevládajú medzi obyvateľmi
- ☐ Koncepcia využitia krajiny obce
- ☐ Väčšie využitie potenciálu miestnej ekonomiky
- ☐ Využívanie alternatívnych zdrojov energie
- ☐ Oživenie ekonomiky v obci (podpora investora)

OHROZENIA

- ☐ Migrácia obyvateľov za prácou
- ☐ Úbytok detí – ohrozenie materskej školy a základnej školy
- ☐ Nezaujem a neschopnosť rekvalifikácie nezamestnaných občanov
- ☐ Úbytok obyvateľov – úbytok služieb, zníženie daňových príjmov obce

- ☐ Pribúdanie starších obyvateľov – starnutie obce
- ☐ Zníženie citových väzieb na obec
- ☐ Nezáujem a apatia občanov o veci verejné
- ☐ Rastúci podiel sociálne znevýhodnených obyvateľov
- ☐ Odchod miestnych detí do škôl mimo regiónu
- ☐ Ohrozenie drobných služieb vplyvom „odfiltrovania“ kúpyschopnosti obyvateľstva do väčších nákupných centier v okolitých mestách
- ☐ Zhoršenie kvality vodných tokov vplyvom nedoriešenej likvidácie odpadových vôd
- ☐ Nedostatok finančných prostriedkov obce na realizáciu rozvojových zámerov
- ☐ Administratívne zaťažovanie obce
- ☐ Malá istota v odbyte poľnohospodárskych produktov a produktov miestnej výroby
- ☐ Malý záujem obyvateľov o podnikanie v službách
- ☐ Nízka informovanosť obyvateľov o obci
- ☐ Zdražovanie plynu – zhoršenie kvality ovzdušia
- ☐ Zhoršenie kvality vodných tokov vplyvom nedoriešenej likvidácie odpadových vôd
- ☐ Nedostatočné protipovodňové opatrenia
- ☐ Zánik spolkov a záujmových organizácií – vplyvom ich nedostatočného zázemia